

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ คือ

กลุ่มประสบการณ์ที่ดีในหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521-
จัดไว้เพื่อสร้างเสริมไทยเรียมมีความรู้ ความสามารถ ค่านิยมและ
นิสัยรักการทำงาน และเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ
มีความซื่อสัตย์ อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ พึ่งตนเอง มีวินัยและมุ่งมั่น
ทำงานให้โดยลสำเร็จจากจุดประสงค์ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
รู้จักและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ สามารถ
นำความรู้จากประสบการณ์ จากกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรไป
ใช้เป็นพื้นฐานในการทำงานและประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถ ¹

ความหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน
เช่น ชู แสงศักดิ์ โถกกล่าววว่า

... การงานพื้นฐานอาชีพเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม จึงต้องเริ่ม
ให้เด็กพัฒนาชีวิตนิสัยตั้งแต่เยาว์วัย เช่น การรู้จักไหมือทำงานง่าย ๆ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ , หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ,

รู้จักวัสดุกระบวนการ และรู้จักชนิดของการทำงานอย่างง่ายไปหายาก
 ไทแก การไขหม้อบีบ งอ พับ ฉะ เลงหา ไปจนถึงการปั่น ตกตวง
 การประสานสัมผัสนิ้ว มือ นิ้ว และตา ความรู้สึกกับสัมผัส การไข
 เครื่องมือ ตัด หั่น ตี ทบ เคาะ ไปจนถึงการไขเครื่องจักรกล
 การไขวัสดุ กระดาษ กั้นเหนียว สี ไม้ไผ่ ไปจนถึงวัสดุสังเคราะห์
 ต่าง ๆ การเปลี่ยนรูปพรรณสัณฐานของวัสดุโดยไม่ของแข็ง
 ไปจนถึงการไขความร้อน และน้ำยาเคมี การรู้จักอาชีพต่าง ๆ
 ทั้งแก่อาชีพ ปลูกผัก เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ ไปจนถึงวิชาอาชีพสูง ๆ
 เช่น วิศวกรรม นายแพทย์ และนักดาราศาสตร์ ทั้งนี้ของจัดการ
 บรรจุเนื้อหาวิชาให้เหมาะกับระดับชั้นและวัยของเด็ก ¹

ชำรง บัวศรี ไทกล่าวว่

... การศึกษาเพื่องานอาชีพ หมายถึงการศึกษาที่เตรียมผู้เรียน
 ให้พร้อมที่จะประกอบอาชีพใด ทั้งที่เป็นอาชีพอิสระหรืออาชีพ
 รับจ้าง ทั้งในส่วนตัวของให้ความรู้พื้นฐานและทักษะอย่างง่าย ๆ
 ตามความสามารถและความสามารถของผู้เรียน ในเน้นหนัก
 ไปในความรู้พื้นฐาน สร้างความสนใจและความสำนึกในความสำคัญ
 ของงานอาชีพ (career awareness) รวมทั้งการสำรวจทัศนคติ
 ที่เกี่ยวข้องอาชีพ หลังเรียนจบประโยคประถมศึกษาแล้ว ตลอดจนเสริม
 ให้เด็กได้มีโอกาสดูการทำงาน ทดสอบความสนใจและความถนัด
 ผู้ที่ทักษะของตน เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ
 ซึ่งแต่ละท้องถิ่น แต่ละโรงเรียนยอมรับจัดการงานและอาชีพแตกต่าง
 กันออกไป ²

¹ ชู แสงศักดิ์, "กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ", หลักสูตรประถมศึกษา
 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร: สारมวลดชนการพิมพ์, 2520),
 หน้า 209 - 210

² ชำรง บัวศรี, การศึกษาเพื่อการงานและอาชีพ, (กรุงเทพมหานคร:-
 สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2521), หน้า 5 - 8.

ความหมายของการทำงานและพื้นฐานอาชีพดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับ สเตนเลย์¹ (Staley) แห่งมหาวิทยาลัย Standford ซึ่งกล่าวว่า ในเรื่องการจัดการศึกษา เกี่ยวกับการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษา เน้นเรื่องทักษะความรู้ และลักษณะนิสัยที่จำเป็น สำหรับการเตรียมอาชีพต่าง ๆ ที่จัดลงในหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้เด็กเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจของเด็ก และเป็นงานที่ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น และสังคมในชุมชน การเตรียมอาชีพให้เด็กนั้น เตรียมตัวก่อนที่เด็กจะออกจากโรงเรียนถึง 1 - 2 ปี ควบคู่กับการเตรียมงานอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้เด็กรู้ว่า ตนมีโอกาที่จะทำงานนั้นได้และจะมีอนาคตอย่างไร

อัมพร มีสุข กล่าวถึง ความหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพว่า

... เป็นกลุ่มวิชาภาคปฏิบัติ และการทำงานเน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับโลกของการงานโดยแท้จริง²

นอกจากนี้ กรมวิชาการได้ระบุถึงความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไว้ในหลักสูตรว่า

.... เป็นกลุ่มที่เน้นให้เกิดไทยก่อสร้างประสบการณ์พื้นฐานในทางอาชีพ ความรู้พื้นฐานในการทำงานควยเจจนารวมที่จะแก้ไข มีคนไทยถูกกีดกัน

¹ Staley, Eugene, Planning Occupational education and Training for Development, Grient Long mans Ltd., 1970, p.p. 11 - 19.

² อัมพร มีสุข, เอกสารประกอบคำบรรยายที่ประชุมนิสิตปริญญาโท คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "ปัญหาแนวโน้มของหลักสูตร" (28 สิงหาคม 2518), อิศำเนา

พุ่งเสิ่ง ในระหว่างกันเอง หรือโดยทางราที่ว่ามีก็แต่รู้
 แค่ว่าอะไรไม่เป็น เพราะฉะนั้นการฝึกนิสัยในการทำงาน
 จึงจำเป็นของฝึกตั้งแต่วันเริ่มตนการศึกษา ส่วนการจัด
 การงานและอาชีพที่เป็นล่ำเป็นสันนั้น ต้องมีการจัดการศึกษา
 และประสบการณ์งานเพิ่มเติมทั้งในและนอกโรงเรียน ในระดับ
 มัธยมและอุดมศึกษา ¹

ความเป็นมาของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

004353

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (Work Education) เกมมีชื่อ

เรียกว่า วิชากรงานสันหัต (manual training) และการฝึกวิชากรงาน
 ที่ต้องอาศัยการประคิษฐ์ด้วยความประณีต เรียกว่า วิชากรฝีมือ (manual skills)
 ซึ่งในสมัยก่อนเป็นงานหัตถกรรม หรืองานเย็บปักถักร้อย ประคิษฐ์ดอกไม้ใบทองเป็น
 ส่วนใหญ่ ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นหัตถศึกษา ซึ่งมีอยู่ 4 แขนง คือ การสวนครัว
 การหุงอาหาร การฝีมือหัตถกรรมและการค้าขาย ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2503
 วิชากรงานและพื้นฐานอาชีพมีชื่อเรียกว่า หมวดหัตถศึกษา คือ วิชาศิลปปฏิบัติ
 (Practical Arts) มี 4 วิชา เริ่มเดิม แต่เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น เกษตร
 กรรมคือป คหกรรมศิลป ชุรกิจศิลป และอุตสาหกรรมศิลป ซึ่งในชั้นประถม
 ปีที่ 1 - 4 นั้น ได้เรียกรู้ว่า ศิลปปฏิบัติซึ่งจัดไว้ในหมวดศิลปศึกษา โดยเน้นงาน
 กระดาษ งานดิน งานพิมพ์ลายด้วยอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ งานเย็บปักถักร้อย งานไม้
 เป็นต้นในชั้นประถมปีที่ 5 - 7 วิชากรงานจัดให้อยู่ในหมวดวิชาหัตถศึกษา มีวิชา
 ต่าง ๆ 4 แขนง คือ การเกษตร การเรือน การช่างและการค้าขาย โดยสอน
 ปนกันไปทั้ง 4 แขนง

¹ กระทรวงศึกษาธิการ , กรม , เลกสารประกอบเรื่อง หลักการและ
 โครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา , หน้า 6 , อักสำเนา

ต่อมาวิชาศึกษาศาสตร์ ได้ใช้ชื่อว่า วิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ (Work Education) เพราะคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร ได้เสนอหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อปี พ.ศ. 2519 แยกวิชาศิลปปฏิบัติออกเป็น 5 วิชา ดังนี้คือ วิชาคหกรรมศิลป์ เกษตรกรรมศิลป์ ชูรกิจศิลป์ อุตสาหกรรมศิลป์ และ อาชีวศึกษา โดยให้วิชา 4 หมวดแรกเป็นวิชาสามัญและวิชาอาชีวศึกษาเป็นหมวดวิชาอาชีพ แต่เกรงว่าจะเกิดปัญหาตามมา คือความสับสนไม่สามารถจัดการศึกษา วิชาระดับแรงงานฝีมือได้ กำลังคนไม่พอ และปัญหาทางการบริหารบุคลากร ดังนั้น จึงได้แก้ไขโครงสร้างหลักสูตรของมัธยมศึกษาตอนต้นใหม่ให้มีวิชาการงานและอาชีพ เพียงหมวดเดียว แบ่งเป็นวิชาบังคับ 4 ชั่วโมงและเป็นวิชาชีพเลือกอิสระตามที่ท้องถิ่น จัดและกระทรวงศึกษาธิการเห็นชอบอีก 12 ชั่วโมง

เมื่อหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นมีหมวดวิชา "การงานและอาชีพ" (Work and Occupational Education) หลักสูตรประถมศึกษาจึงต้องวางพื้นฐานเป็น "กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ" (Work Education) ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามความเหมาะสมของประเทศและสอดคล้องกับสภาพของจังหวัด อำเภอ และตำบลต่าง ๆ อันเป็นที่ตั้งของโรงเรียนด้วย ¹

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ชู บุญแสงศักดิ์, "กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ", หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สารมวลชน, 2520),

ลักษณะของกฏมูการงานและพื้นฐานอาชีพในหลักสูตรประโยคประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521

หน่วยศึกษานิเทศก์ ใ้ค้ออกคู่มือการใ้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

โดยกำหนดลักษณะงานของหมวดวิชานี้ไว้เป็น 3 อย่างคือ

1. งานบ้าน เป็นงานที่ปลูกฝังกิจนิสัยที่ดี ฝึกใ้เด็กมีความซน่หมั่นเพียร ในการทำงานภายในบ้าน รู้จักทำความสะอาด การจัดบ้าน การเลือกอาหาร การปรุงอาหารที่มีประโยชน์ ตลอดจนสามารถเลี้ยงดูเด็กและงานที่เกี่ยวข้งกับการเลือกเครื่องแต่งกาย ตามความเหมาะสมใ้

2. งานเกษตร เป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมใ้เด็กนำความรู้เกี่ยวกับการเกษตรไปพัฒนาอาชีพ และครอบครัว ตลอดจนท่ว้ของดิน การจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ของครอบครัว และควรปรับปรุงกลุ่มเกษตรกรใ้เป็นปึกแผ่น เป็นการวางพื้นฐานในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ใ้มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกษตรที่ทันสมัย

3. งานประดิษฐ์และงานช่าง เป็นงานพื้นฐานที่เกี่ยวกับงานช่าง โดยสามารถนำวัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นของเล่น ของใช้ เครื่องมือ ทำงานใ้ถูกต้อง ปลอดภัย ตลอดจนใ้บรักษาเครื่องมือ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป

หลักสูตรกลุ่มนี้ม่มีรายละเอียดของงานเลือกในชวงชั้นประถมปีที่ 5 และ 6 เปิดโอกาสใ้เด็กเรียนรู้จักเลือกงานตามความถนัดและความสนใจของตนเองดังนี้

1. งานซื้อขายและบริการ เป็นงานที่ส่งเสริมใ้เป็นผู้บริโภคที่ดี คือ รู้จักการเลือกซื้อและมีทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับ การค้าขาย การใ้บริการธนาคารต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินที่หามาได้ สำหรับซื้อขายและบริการใ้จัดใ้ไว้ในแขนงของงานเลือกเท่านั้น

2. งานเลือก เพื่อเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะในงานแต่ละประเภท ใหม้ทักษะยิ่งขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เมื่อจบชั้นประถมปีที่หก หากไม่มี โอกาสศึกษาต่อในชั้นสูง ความรู้และทักษะที่ได้อบรมในชั้นนี้จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการ ประกอบอาชีพได้ การเลือกประเภทของงานแขนงต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับท้องถิ่น วุฒิภาวะ ความสนใจ และความสามารถของเด็ก ¹

ในเขตการศึกษา 12 ² นั้น ได้จัดเนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอน เกี่ยวกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมปีที่หนึ่งและสอง ดังนี้

1. งานบ้าน ได้แก่ การจัดบ้านและบริการในบ้านและความสัมพันธ์ของ การทำงานในครอบครัว
2. งานเกษตร ได้แก่ การเตรียมดินสำหรับเพาะเมล็ด การเพาะเมล็ด และการปลูก บำรุงรักษา ไม้คอก ไม้ประดับที่ปลูกในท้องถิ่น
3. งานประดิษฐ์และงานช่าง ได้แก่ งานประดิษฐ์เบื้องต้น วิธีการประดิษฐ์ การประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ ของตกแต่ง ของประดับอย่างง่าย ๆ

¹ ศึกษานิเทศก์ , หน่วย , คู่มือศึกษานิเทศก์ กรมวิชาหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521, หน้า 164.

² ศึกษานิเทศก์ , หน่วย, คู่มือการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมปีที่ 1 - 2 เขตการศึกษา 12 ชลบุรี (อัครสำเนา)

และได้กำหนดเวลาเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ใช้เวลาเรียนประมาณร้อยละ 10 ของเวลาเรียนทั้งหมด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ประมาณร้อยละ 20 ของเวลาเรียนทั้งหมด และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ประมาณร้อยละ 30 ของเวลาเรียนทั้งหมด

อัตราเวลาเรียน เฉพาะกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสอง ได้กำหนดเวลาเรียนไว้ประมาณร้อยละ 10 ของเวลาเรียนทั้งหมด (1,000 ชั่วโมง) คือประมาณ 100 ชั่วโมง หรือ 300 คาบ (คาบละ 20 นาที)

ส่วนเวลาเรียนอีกร้อยละ 90 จัดเป็นบูรณาการระหว่างเนื้อหาของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ในลักษณะประสมประสานกัน โดยอาศัยกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง และให้ครูดำเนินการสอนตามกระบวนการทุกชั้นตอน และจัดเวลาสอนไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ทั้งนี้เพื่อช่วยให้การสอนตามชั้นตอนของงานนี้เป็นไปอย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดทักษะที่ของการแก้แค้นด้วย

ปรัชญาการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานและ พื้นฐานอาชีพ

การให้การศึกษาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ของประเทศส่วนมากในเอเชีย เป็นปรัชญาใหม่ ซึ่งเกิดขึ้นในทศวรรษที่ 1960 และ 1970 ซึ่งพอจะสรุปจากประเทศสมาชิกขององค์การยูเนสโก สาขาภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ บังกลาเทศ อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย เนปาล ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศไทย ดังนี้¹

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรม , กอง, การพัฒนาหลักสูตรเพื่อการทำงาน พื้นฐานอาชีพ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา , ม.ป.ป.), หน้า 18 - 24.

ประเทศบังคลาเทศ มีปรัชญาว่า

การให้การศึกษาทางการทำงานและพื้นฐานอาชีพมุ่งหวังที่จะพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม และทักษะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ที่จำเป็นต่อครอบครัว โรงเรียนและชุมชน มีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกรากฐานจิตใจในเกียรติและศักดิ์ศรีของงานที่ไ้แรง งานและมีมือ และเปิดโอกาสให้ใช้ความรู้ที่เรียนมา จากความเข้าใจดังกล่าวนี้ การศึกษาทางคานการงานและพื้นฐานอาชีพเป็นการให้การศึกษาทั่วไปมากกว่าการศึกษา วิชาชีพที่มุ่งพัฒนาทักษะและความชำนาญเฉพาะอย่าง

หากดำเนินการให้ถูกต้องตามความหมายดังกล่าวแล้ว การให้การศึกษา ทางการทำงานและพื้นฐานอาชีพ อาจเป็นกลไกสำคัญที่ผ่อนคลายนโยบายประกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของเอเชีย ในขณะที่เราเน้นการศึกษาทางคานนี้ เราก็คงต้องระมัดระวัง อันตรายจากการสอนวิชาชีพเฉพาะอย่างที่คับแคบ

ประเทศอินเดีย มีปรัชญาว่า

การศึกษาทางคานการงานและพื้นฐานอาชีพมุ่งพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ต่อการผสมผสานทฤษฎีและภาคปฏิบัติในโลกของการทำงาน

การสอนเรื่องนี้รวมถึงการสอนทุกรูปแบบที่มุ่งให้เกิดความรู้และความ ชำนาญในวิธีการที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพ

ประเทศอินโดนีเซีย มีปรัชญาว่า

การศึกษาทางคานการงานและพื้นฐานอาชีพ อาจให้ค่านิยมว่าเป็นการ สอนให้เิดการพัฒนาทางทักษะและความชำนาญที่ต้องการผสมผสานกับผลของการศึกษา สามัญ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตในอนาคตของนักเรียน

ประเทศอิหร่าน มีปรัชญาว่า

การศึกษาทางค่านการงานและพื้นฐานอาชีพ จะต้องรวมผลประโยชน์จากการฝึกงานในโรงงานกับผลประโยชน์ของการศึกษาในระบบโรงเรียน

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี มีปรัชญาว่า

การศึกษาทางค่านการงานและพื้นฐานอาชีพอาจตีความอย่างกว้าง ๆ ว่า เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะและความชำนาญที่ต้องการผสมผสานกับผลของการศึกษาสามัญ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตในอนาคต

ประเทศมาเลเซีย มีปรัชญาว่า

การศึกษาทางการงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง การศึกษาทุกรูปแบบที่ทำให้เกิดการ เรียนรู้วิธีการที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ในการนี้รวมถึงการคัดเลือกรูปแบบการศึกษาทั้งหลาย ซึ่งมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานในอนาคต

ประเทศเนปาล มีปรัชญาว่า

การศึกษาทางการงานและพื้นฐานอาชีพมีความสำคัญ โดยเฉพาะสำหรับประเทศด้อยพัฒนา เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาอุปนิสัยในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์มากที่สุด เพื่อเพิ่มพูนทรัพยากรบุคคลของประเทศ ประเทศชาติจะก้าวหน้าต่อไปไม่ได้โดยปราศจากการให้การศึกษาคำนนี้

ประเทศฟิลิปปินส์ มีปรัชญาว่า

การศึกษาทางคานการงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นก้าวใหม่ในวงการ
ศึกษา ซึ่งแต่เดิมเป็นแต่ทางวิชาการ เพื่อสร้างระเบียบนิสัยของจิตใจการศึกษาตามแนว
ใหม่นี้พยายามที่จะจัดประสบการณ์ทางคานการงานให้แก่ักเรียน ความหมายของการศึกษา
ตามแนวนี้มี ๓ แนวกว้างและแนวแคบ

แนวกว้าง หมายถึง การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะและความชำนาญขั้น
พื้นฐานที่จำเป็นต่อการผสมผสานทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

แนวแคบ หมายถึง การศึกษาซึ่งรวมถึงทุกรูปแบบที่สามารถทำให้
เกิดการเรียนรู้ทางวิชาการที่จะเป็นประโยชน์ต่อการ
ดำรงชีวิต

ประเทศสิงคโปร์ มีปรัชญาว่า

การศึกษาทางคานการงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง การศึกษาที่มุ่ง
เตรียมกำลังคนหรือแรงงานระดับฝีมือ เพื่อสนองความต้องการของประเทศ จุฬมุ่งหมาย
เพื่อสนองความต้องการของอุตสาหกรรม

ประเทศไทย มีปรัชญาว่า

การศึกษาทางคานการงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง การศึกษาเพื่อ
พัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการผสมผสานทฤษฎีและภาคปฏิบัติในโลกของการงาน

แม้ว่าปรัชญาเรื่องการศึกษาคานการงานพื้นฐานอาชีพของแต่ละประเทศจะ
แตกต่างกันไปบ้างตามลักษณะของโครงสร้างและความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม
ของแต่ละประเทศ แต่ทุกประเทศก็ได้ยึดถือการศึกษาทางคานการงานพื้นฐานอาชีพเป็นแนวทาง
ปรัชญาทางการศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งที่แทรกอยู่ในการเรียนการสอนทั่วไป มิใช่เป็นเพียง
วิชาหนึ่งวิชาใดหรือระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น หากตีความให้กว้างแล้ว การศึกษาทางคาน

การงานพื้นฐานอาชีพ หมายถึง การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อชีวิต
ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน

ทักษะที่สอนในวิชาสามัญทั่วไป จึงมีความหมายที่สำคัญต่อการให้การศึกษา
ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต

สำหรับจุดหมายทั่วไปของการศึกษาทางการงานพื้นฐานอาชีพในประเทศต่าง ๆ
นั้น คือการสร้างกำลังคน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศยุคประสงค์
โดยเฉพาะในการจัดสัมมนาของประเทศสมาชิกองค์การยูเนสโก คือ

1. เพื่อการพัฒนาทักษะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต้องการ ในระดับแรงงานต่าง ๆ
2. เพื่อการพัฒนาทัศนคติและค่านิยมที่มต่อการทำงานและใช้แรงงาน
3. เพื่อเปิดโอกาสให้ได้ผสมผสานทฤษฎีและภาคปฏิบัติและเพื่อนำเอาความรู้
ที่ใคร่ไปใช้ในชีวิต
4. เพื่อสำรวจและค้นพบความถนัดทางการงานของผู้เรียน

มีหลักการและแนวทางที่น่าสนใจ ในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. หลักสูตร

- 1.1 โครงการเรียนค่านการงานพื้นฐานอาชีพ ควรจัดในรูปแบบของประสบการณ์
- 1.2 การประเมินผลโครงการเรียนในโครงการเรียนค่านนี้ ควรคำนึงถึงผล
ภาคปฏิบัติเป็นเกณฑ์
- 1.3 ในการให้การศึกษาค่านนี้ ควรใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดจากแหล่ง
ทรัพยากรของการศึกษานอกระบบและควรแสวงหาโอกาสเสริมให้
การศึกษาเรื่องนี้เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบ
- 1.4 ควรส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจของนักเรียนและชุมชนในการที่จะช่วย
ตนเอง มีความอุตสาหกรรมและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

- 1.5 ควรแทรกโครงการเรียนค่านิยามงานพื้นฐานอาชีพในทุก ๆ กลุ่มวิชาของหลักสูตร
- 1.6 ในการจัดโครงการเรียนค่านิยามงานพื้นฐานอาชีพ ควรพิจารณาสติปัญญา ความสามารถ ความสนใจและข้อจำกัดของแต่ละบุคคล
- 1.7 โครงการเรียนค่านิยามงานพื้นฐานอาชีพควรสะท้อนภาพความต้องการปัญหาและแหล่งทรัพยากรของชุมชน
- 1.8 โครงการเรียนค่านิยามงานพื้นฐานอาชีพ ควรสะท้อนภาพของค่านิยมและความมุ่งหวังของประชาชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

2. การบริหาร

- 2.1 สร้างโยงใยของการสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อบรรลุเป้าหมายของแต่ละฝ่าย
- 2.2 สร้างบรรยากาศที่เหมาะสมสำหรับครูที่จะได้มีประสบการณ์ทางการงาน อันจะนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
- 2.3 สร้างโอกาสให้ครูที่สอนงานพื้นฐานอาชีพได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโลกของการงานอาชีพ
- 2.4 การจัดการวางสอนให้ยืดหยุ่น

พัฒนาการทางการงานและพื้นฐานอาชีพ

พัฒนาการเด็ก (Child Development) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับความเจริญงอกงามของเด็ก¹ ซึ่งครูผู้สอนจำเป็นต้องเรียนรู้ และคิดถึงตัวเด็กเพราะแนวการสอนตามหลักสูตรใหม่ครูยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)

¹ สู่โท เจริญสุข, หลักจิตวิทยาและพัฒนาการมนุษย์, (กรุงเทพฯ: มานคร, แพรวพทยา, 2515) หน้า 25.

การจัดการศึกษาจึงต้องจัดประสบการณ์ให้เหมาะกับวัยเด็ก ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ กัน ซึ่งมีนักจิตวิทยาต่าง ๆ ใ้ข้อว่าการศึกษาคนคว้าวัยไว้นั้นที่ปรากฏชัดเจน และผู้วิจัยได้เน้นศึกษาเฉพาะเด็กที่อยู่ในวัย 6-8 ปี ซึ่งตรงกับระดับชั้นประถมปีที่หนึ่งและสอง ดังต่อไปนี้คือ

สุชา จันท์เอม และ สุรางค์ จันท์เอม กล่าวไว้ว่า

เด็กวัย 6 ปี จะมีความสามารถในการในคานาทักษะ และการเจริญเติบโตเป็นอัตราส่วนที่ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ในอดีตของแต่ละคน เด็กชายและหญิงจะไม่ชอบรวมกิจกรรมปะปนกัน แต่โดยทั่วไปแล้ว เด็กจะมีความสามารถสูงหรือทักษะสูง มักจะเป็นเด็กที่มีกฎปรับตัวที่ดี และเขากลุ่มใดจะสูงกว่าเด็กที่มีความสามารถต่ำ ในคานาการช่วยเหลือตัวเอง ในหน้าที่ชีวิตประจำวันของเด็ก เช่นการรับประทานอาหาร อาบน้ำ การแต่งตัว เด็กในวัยนี้ถือว่า ตนเองมีหน้าที่ปฏิบัติเองได้¹

สำหรับพัฒนาการเด็กวัย 6 ปีนี้ จัดอยู่ในความสามารถของเด็กชั้นประถมปีที่ 1 ซึ่งหลักสูตรได้กำหนดให้เรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในเรื่อง งานบ้าน และเนื้อหาอีกส่วนหนึ่งจัดไว้ในกลุ่มบูรณาการกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สุชา จันท์เอม และ สุรางค์ จันท์เอม, จิตวิทยาเด็ก, "การพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยเข้าโรงเรียน", (กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์ประสานมิตร, 2514), หน้า 175 - 176.

พยอม อิงคตานูวัฒน์ กล่าวถึงเรื่องจิตวิทยาพัฒนาการทางร่างกาย

ในเด็กวัย 7 - 8 ปี ซึ่งอยู่ในวัยเรียนระดับชั้นประถมปีที่หนึ่งและสอง เช่นเดียวกัน แต่เด็กในวัยนี้มีความสามารถในการทำงานและบังคับตัวเองได้ดีกว่าเด็กวัย 6 ปี ความสามารถในการวิ่งเร็ว ท้า และมีการเคลื่อนไหวได้ดี ลักษณะนิสัยของเด็กหญิง ชอบเล่นตุ๊กตา ตัดกระดาษ พับกระดาษ เล่นส่วนเด็กผู้ชายชอบระเบิดขลุ่ย และชอบทำงานเกษตร ชอบหยิบจับไขเครื่องบินทางช่างไม้ ชอบเลื่อยไม้ ส่วนในลักษณะส่วนรวมของเด็กชายหญิง สามารถรวมโต๊ะรับประทานอาหารกับแขกได้ แต่มักประหลาดเร็ว และรู้จักวางตัวในสังคม และมีมารยาทพอสมควร เหนือกว่าระเบียบในเรื่อง การรับประทานอาหาร นอน และการขับถ่าย

แม่เด็กจะปฏิบัติตามลักษณะการพัฒนาการทางร่างกายตามวัยใดแล้วก็ตาม แต่ทุกอายุก็ยังต้องมีการตักเตือน กวดขัน ดูแลเอาใจใส่จากผู้ใหญ่ เช่น พ่อแม่ และครู¹

จิตวิทยาพัฒนาการเด็กวัย 7 - 8 ปี นี้ จีเซดล์² (Gesell) นักจิตวิทยาได้กล่าวไว้ว่า เด็กทั้งชายและหญิงมีความสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เช่น การอาบน้ำ สระผม ตัดเล็บ หยิบจับสิ่งของที่เขาที่ ปักกวาดทำความสะอาด มีมารยาทในการรับประทานอาหาร

¹ พยอม อิงคตานูวัฒน์, จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก, โครงการตำราศิริราช (กรุงเทพมหานคร, อัมรินทร์, 2521), หน้า 29 - 33.

² Arnold Gesell, The Child from five to ten (Harper & Brothers Publishers New York and London, 1946), pp. 233 - 237.

แต่เด็กหญิงรักษาเสื่อน้ำได้ดีกว่าเด็กชาย จากลักษณะดังกล่าวนี้ หลักสูตรจึงจัดกิจกรรม และเนื้อหาไว้ในเรื่องของ "งานบ้าน" สำหรับ "งานเกษตร" นั้น เขากล่าวไว้ว่า เด็กชายหญิงชอบกิจกรรมใหม่ ๆ แปลก ๆ ตื่นเต้น เปลี่ยนความสนใจเร็ว เด็กสามารถทำงานเกษตรได้ก็แต่คงเป็นเครื่องมือง่าย ๆ ขนาดพอเหมาะและไม่มึนตรายในการใช้งาน เนื้อหาของหลักสูตรจึงบรรจุงานเกษตรขั้นต้นไว้คือ ให้เด็กรู้จักตัดพันธุ์เมล็ดพืชเมล็ด ผักไม้ดอกไม้ประดับในท้องถิ่น เป็นต้น ส่วน "งานประดิษฐ์และงานช่าง" นักจิตวิทยาคนเดียวกันนี้ ได้กล่าวถึงความสามารถที่เด็กชายชอบงานไม้ เสื่อน้ำ และทั้งเด็กชายหญิงชอบพับกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ ตัดกระดาษ ประรูปภาพ กิจกรรมที่เด็กทำคือ การหยิบเครื่องมือและสนใจสีสรรของวัสดุอุปกรณ์ ชอบประดิษฐ์ผลงานให้เด่นกว่าเพื่อนรวมกลุ่ม

จากการศึกษาจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กในวัย 7 - 8 ปี ของ Gesell ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่า มีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม เนื้อหา ในการเรียน การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพให้เหมาะกับลักษณะพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี นี่เป็นเรื่องที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาเด็กก่อนจึงวางโครงการสอนและเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรม

และในด้านการเรียนรู้ทางทักษะ (Learning skills) เบอร์นาค (Bernard) ได้กล่าวว่า คนที่สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว คล่องแคล่ว และถูกต้องนั้นเป็นเพราะเขามีทักษะ หรือเกิดการเรียนรู้ ทักษะในการทำงานนั้น ๆ สามารถที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น และได้แบ่งการเรียนรู้ทางทักษะของเด็กวัย 7 - 8 ปี ไว้ 2 ระดับคือ

1. ทักษะทางกลไกการสัมผัส (Sensorimotor skills)
เป็นกลไกที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เช่น การไข่มือก้อนเกี่ยวกับกลามเนื้อ และข้อต่อ ไตและการแต่งกาย การไขเครื่องมือ เครื่องมือ ใน การทำงานของเด็ก
2. ทักษะทางกลไกการรับรู้ (Perceptual motor skills)
เป็นทักษะที่มีระดับสูงขึ้น เพราะเกี่ยวข้องกับ การจำ และการคิด¹

สำหรับในการเรียนการสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในด้านทักษะ น่าจะคำนึง ถึงหลักสำคัญต่าง ๆ ซึ่ง **บรูเนอ** อธิบายไว้ แสดงให้เห็นไว้ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ด้านทักษะไม่ได้หมายถึง เฉพาะการ เปลี่ยนแปลงกิจกรรมทางกลไกเนื้อเท่านั้น หากแต่การเรียนรู้ ด้านนี้ จะมีความสัมพันธ์กับการสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ทำให้เกิดการ พัฒนาเจตคติหรือความคิดที่จะหาช่องทางขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ให้ได้
2. การเรียนรู้ทางด้านทักษะ จะเริ่มขึ้นด้วยความตั้งใจ ที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้น, ซอนี่หมายความว่า การเรียนรู้ทักษะ จะ บังเกิดผลก้าวหน้ามากขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะปรับปรุง ตนเอง
3. โครงรูปจำต้องสามารถช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ด้านทักษะ ดังนั้นครูจึงต้องทำ แสดง หรือสาธิตให้นักเรียนมองเห็นขั้นตอนก่อนอย่างคร่าว ๆ จึงจะสันทนาการเรียนปฏิบัติโดยผล
4. ทักษะที่เกิดขึ้นต้องอาศัยการฝึกฝน การทดลอง การ ทู่จริง ๆ หรือฝึกในสิ่งนั้นอย่างสม่ำเสมอ และภาคเรียนปฏิบัติ ต้องจัดให้สัมพันธ์กับภาคเรียนทฤษฎี

1

Bernard, Harold W., Psychology of Learning and Teaching (McGraw - Hill Book Company, New York, 1972), 500 pp.

5. ต้องประเมินผลงานภาคปฏิบัติให้เด็กบรรลุโดยทันทีว่าสิ่งที่ทำไปนั้นผิดหรือถูก การประเมินผลงานต้องตรวจทุกขั้นตอน การประเมินผลของครู มีผลในทางแรงจูงใจ และสนับสนุนผลงานเด็ก

6. การเรียนรู้ทางคานทักษะ จะเกิดขึ้นตามลำดับขั้น ในภาคเรียนปฏิบัติ ครูจึงต้องจัดขบวนการตามความยากง่ายของงานไว้เป็นลำดับ

7. การจัดช่วงเวลาสั้น ๆ ในการฝึกทักษะ และทอมาคอย ๆ เพิ่มช่วงเวลาฝึกใหม่มากขึ้นตามความเหมาะสม¹

ลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้ในการจัดหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

การจัดหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ สำหรับเด็กในวัยประถมศึกษา มีลักษณะของพฤติกรรมการเรียนรู้โดยธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ พฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สึกและค่านิยม (affective domain) พฤติกรรมภาคความรู้หรือพุทธิปัญญา (cognitive domain) และพฤติกรรมภาคทักษะ (Psychomotor domain) ซึ่งพฤติกรรมภาคทักษะนี้ คือ การเรียนรู้ที่เป็นการสร้างพฤติกรรมทางกาย และระบบประสาท มีการเปลี่ยนแปลงโดยการเคลื่อนไหวทางกายและจิต ประกอบกัน เป็นลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้ที่จำเป็นมาก จะพบว่าในการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพจะต้องมีพฤติกรรมที่เป็น Psychomotor หรือลักษณะกายและจิต ประกอบกันอยู่เป็นอันมาก² ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ สุกใจ เหล่าสุนทร ที่ว่า จากการสังเกตเด็กที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นั้น จะต้องมีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่ง

¹ ประสาท อิศรปริศา, ธรรมชาติและกระบวนการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร ; จินตภาพการพิมพ์), หน้า 13 - 15.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรม, คู่มือการอบรมวิทยากรในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กรุงเทพมหานคร: เข็มทิศเอ็กเพรส ศึกษาการพิมพ์, 2520), หน้า 234 - 235.

ต่าง ๆ นั้น จะต้องมีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ ได้ และความสามารถเช่น
 วนั้น เรียกว่า ความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ (Readiness for learning)
 ทั้งนี้เนื่องจากปรากฏอยู่เสมอว่า เด็กไม่สามารถรับการสอนที่ครูกำลังสอนอยู่ให้เกิด
 ความเข้าใจใดเท่าที่ควร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า สิ่งที่ครูสอนเพื่อจะให้เกิดการเรียนรู้
 นั้นยากเกินกว่าที่เด็กสามารถจะรับรู้ได้

ครูจึงต้องหาทางที่จะทำให้เด็กสามารถรับสิ่งที่ครูสอนเสียก่อน

การที่จะทำให้เด็กเกิดความพร้อมสำหรับการเรียนรู้
 จะต้องมีปัจจัยสำคัญ 3 ประการเข้าด้วยกัน คือ มีความ
 ตั้งใจที่แน่วแน่ (attentional set) มีความ
 อุกฤษฏาที่จะกระทำ (motivation) และอยู่ในสภาพพร้อม
 ที่จะรับ (developmental readiness)
 ลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ เป็นลักษณะภายในของผู้ที่จะเรียนรู้
 อันเนื่องมาจากการสร้างสิ่งแวดล้อมภายนอกให้เกิดแก่ผู้เรียน¹

นอกจาก พฤติกรรมการเรียนรู้ทางกายและจิต (Psychomotor) เป็นสิ่ง
 สำคัญในการจัดหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพแล้ว สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน
 ที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ กฎแห่งความพร้อมของ ชาลส์ อี สกินเนอร์ (Charles E.
 Skinner) กล่าววา

ศูนย์จิตวิทยาการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สุทธิใจ เหล่าสุนทร, จิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
 รุ่งเรืองรัตน์ , 2518) , หน้า 27 - 28.

"ข้าพเจ้าเชื่อว่า ฐานและแนวโน้มเกี่ยวกับการทำงานที่ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับกฎแห่งความพร้อม, และความไม่พร้อม ซึ่งเขามาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ยกตัวอย่างเช่น, เมื่อบุคคลคนหนึ่งมีความพร้อมอย่างที่จะทำงานหรือทำอะไรสักอย่างหนึ่ง การทำงานย่อมดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว และยอมประสบผลสำเร็จอย่างน่าพอใจ กับตรงกันข้ามถึงแม้ว่า คนคนหนึ่งพร้อมที่จะทำงาน, แต่มีสิ่งรบกวนใจ งานย่อมไม่ประสบผลสำเร็จอันึง หากคนคนหนึ่งไม่พร้อมที่จะทำงานย่อมเปรียบเสมือนบังคับให้ทำงาน ผลงานย่อมไม่ประสบผลสำเร็จ" ¹

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กับความพร้อมของผู้เรียน

หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ² ได้กำหนดให้เยาวชนของชาติ เรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพตั้งแต่นั้นปีที่ 1 คืออายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป นับว่าเป็นความก้าวหน้าในการพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษาของไทยที่เป็นไปในทางดี คือมุ่งสอนคนให้ทำงานเป็น ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว ความมุ่งหมายของหลักสูตรในแนวคิดเดียวกันนี้ ได้มีมาช้านานหลายยุคหลายสมัย แต่การสอนการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้น ยังไม่ได้พัฒนาขึ้นตามกาลเวลา หรือบรรลุเป้าหมายของการศึกษาแต่อย่างใด กล่าวได้ว่า การสอนนั้นมีอุปสรรคนานัปการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแสดงผลอยู่ที่ตัวผู้เรียน

1

Charles E. Skinner, Educational Psychology Prentice Hall Inc, 1965 : p. 305.

2

กระทรวงศึกษาธิการ , กรมสามัญศึกษา , หน่วยศึกษานิเทศก์ รายงานการวิจัยเรื่องความพร้อมของเด็กไทยเกี่ยวกับการทำงานและพื้นฐานอาชีพ , หน้า 31 - 36.

(อค์สำเนา)

คือ เมื่อจบหลักสูตรในระดับต่าง ๆ แล้ว ผู้เรียนจะมีสภาพเป็นนักพูด นักเพื่อน ที่มีแต่ความรู้ ความจำในเนื้อหาวิชาแขนงต่าง ๆ ได้ดี แต่ทำงานไม่เป็น สาเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นักการศึกษาต่างสรุปปัญหาไปหลายประเด็น เช่น อาจจะเนื่องมาจากความไม่พร้อมในตัวเด็ก การขาดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ขาดเงิน ขาดกระบวนการ เรียนการสอนที่ถูกต้อง ขาดครูที่มีวุฒิทางการงานและพื้นฐานอาชีพ ขาดการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ ฯลฯ จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 กำหนดให้เด็กเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพตั้งแต่อายุ 6 ปี และได้มีการทดลองการใช้หลักสูตรใหม่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศขึ้น ดังนี้คือ

ในปี พ.ศ. 2522 ศึกษาพิเศษกรมสามัญศึกษา¹ ได้ทำวิจัยเรื่อง ความพร้อมของเด็กไทย เกี่ยวกับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งการวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาว่า เด็กไทยมีความพร้อมในการเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพโดยเฉลี่ย ประมาณอายุเท่าไร และการจัดเนื้อหาวิชาที่ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จะเหมาะสมกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 หรือไม่ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ ความพร้อมของเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสอง เกี่ยวกับการเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไว้ ดังต่อไปนี้คือ

1. เด็กชายหญิงมีความพร้อมในค่านร่างกาย เจตคติ สายตาและกรใช้มือ แต่ยังขาดความพร้อมเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือที่ถูกต้องวิธี และขาดความรับผิดชอบต่องานที่ทำ ดังนั้นจึงจะสนับสนุนการใช้หลักสูตร คือ การเตรียมวัสดุ หลักสูตร สำหรับ

¹ ศึกษาธิการ , กระทรวง , กรมสามัญศึกษา , หน่วยศึกษานิสิตศึกษ
รายงานวิจัยเรื่อง ความพร้อมของเด็กไทยเกี่ยวกับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ,
 2522, หน้า 31 - 33 , อิศำเนา

กลุ่มการทำงานให้ขนาดของเครื่องมือ เหมาะกับการใช้งานและเหมาะกับร่างกายของ
 เด็กที่จะปฏิบัติงานได้ การเรียนการสอนควรเน้นที่ขบวนการทำงานเป็นขั้นตอนที่
 ถูกต้องและเหมาะสม ยกตัวอย่างเช่น การสอนการกวาดและถูบ้านที่ถูกหลักและเป็น
 ขั้นตอน โดยกวาดจากมุมห้องไปกลางห้อง การถูพื้น ควรดูตามความยาวของกระดาน
 และประเมินผลจากงานที่สำเร็จตามความสามารถ รวมทั้งการรักษาความสะอาดและ
 เก็บเครื่องมือถูกที่ การทำความสะอาดตนเอง ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในชีวิต
 ประจำวัน เป็นต้น อีกประการหนึ่ง การเตรียมครูผู้สอนให้มีประสบการณ์ มีเจตคติ
 ที่ดีต่องานนั้น ๆ จะช่วยให้พฤติกรรมในการปฏิบัติงานของครูเกี่ยวกับการสอนดำเนินไป
 อย่างได้ผลดียิ่ง

2. การจัดหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนและพื้นฐานอาชีพที่จัดไว้ในหลักสูตร
 ระดับประถมปีที่หนึ่งและสอง ได้กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาสาระเดียวกัน เพียงแต่ผู้
 ใช้หลักสูตรจะต้องแยกและวิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละระดับให้เหมาะสมกับตามวัยของผู้
 เรียนในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนความสนใจและความสามารถในการทำงานและการใช้
 เครื่องมือด้วย

การสอนแต่ละหัวข้อวิชาตามหลักสูตร ผู้สอนควรพิจารณาถึงข้อกำหนดในหลักสูตร
 เช่น ความคิดรวบยอด จุดประสงค์และเนื้อหาให้เข้าใจองแท้เสียก่อน แล้วจึงนำเนื้อหา
 ที่กำหนดไว้ออกมาวิเคราะห์เรียงลำดับตามกระบวนการเรียนรู้ คือ ลำดับความงายยาก
 ของเนื้อหาตนเอง (Learning heirachy) การจัดเรียงลำดับของกระบวนการ
 การเรียนรู้นั้น พึงเน้นความพร้อมของเด็กเป็นอันดับแรก การจัดเนื้อหาและหน่วยการสอน
 ของกลุ่มการงานนั้น นับว่ามีความสำคัญมาก ถ้าการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ดี คำเนิน
 ไปตามขั้นตอน เช่น เรียงลำดับโดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมและเริ่มงานจากง่าย
 ไปหายากตามลำดับแล้ว จะช่วยส่งเสริมนิสัยที่ดีของผู้เรียน ให้เป็นผู้ที่ทำงานโดยไม่
 หยิมโหยง และสามารถลำดับความคิดต่อเนื่องได้ดี ยกตัวอย่างการสอนหัวข้อการคัค
 เมล็ดพืชในชั้นประถมปีที่หนึ่งนั้น การเรียงลำดับเนื้อหาควรเริ่มต้นตั้งแต่ขอเมล็ดพืช

ลักษณะประโยชน์ วิธีคิด การปฏิบัติจริง และการแสดงผลงานที่สำเร็จ ฯลฯ

ดังนั้น ผู้สอนที่สามารถวิเคราะห์และจัดลำดับของเนื้อหาในแต่ละแขนง ใดก็ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในค่านี้อาชีพของแต่ละงาน เช่น งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง เป็นอย่างก็ด้วย นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ กว้างขวางเกี่ยวกับงานอาชีพแขนงต่าง ๆ ในแต่ละท้องถิ่น มีความเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กไทยในแต่ละวัยอย่างถูกต้อง

สำหรับการจัดอัตราเวลาเรียนในหลักสูตร ได้กำหนดให้นักเรียนประถมหนึ่ง และสองได้เรียนประมาณร้อยละ 10 ของเวลาเรียนทั้งหมด เมื่อนำมาจัดเป็นหน่วย การสอนการงานนั้น เพื่อมุ่งทักษะ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และการแก้ปัญหาชีวิต อย่างแท้จริง จึงแบ่งอัตราส่วนการสอนออกเป็น การสอน ความรู้ ความจำ และเจตคติ ประมาณร้อยละ 30 - 40 การสอนภาคปฏิบัติจริงประมาณร้อยละ 60 - 70 ของเวลาที่กำหนดให้เรียนแต่ละหน่วย ดังนั้น ย่อมเป็นที่ทราบแน่ชัดและจะต้องถือเป็น แนวปฏิบัติว่า การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมของแต่ละหน่วยการเรียน จึงจำเป็นจะต้องจัดให้สอดคล้องกับแนวการจัดอัตราเวลาเรียน ที่มุ่งให้ผู้เรียนทำงานเป็น ตามวัยความสามารถและความพร้อมของผู้เรียนด้วย

3. การเตรียมความพร้อมของเด็ก เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากสำหรับการ จัดการสอน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในระดับประถมศึกษา เนื่องจากหลักสูตร ประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้กำหนดให้สอนการงานและพื้นฐานอาชีพตั้งแต่ชั้นประถม มีที่หนึ่ง จุดประสงค์มุ่งให้ผู้เรียนทำงานเป็นและเรียนด้วยวิธีการปฏิบัติจริงมากที่สุด โดย กำหนดให้เรียนและทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ใ้พอเหมาะพอควรแก่วัย ดังนั้น ความ พร้อมในด้านการใช้ทักษะทางกล้ามเนื้อ (Motor Skill) จึงมีความสอดคล้องต่อ การเรียนการงาน ผลการทดสอบทางเจตคติของเด็กเกี่ยวกับการช่วยพ่อแม่ทำงาน ปรากฏว่า มีเด็กจำนวนหนึ่งแม้ว่าจะไม่มากนัก ไม่ชอบทำงาน ดังนั้นความพร้อมในด้าน จิตใจและร่างกายจึงมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ผู้สอนจึง

จะต้องสร้างความพร้อมแก่เด็กเริ่มเรียนกลุมวิชานี้ให้เกิดขึ้นในคานเจตคติ ด้วยการหา
สิ่งล่อใจหรือจูงใจเด็ก เช่น การสอนงานบางอย่างเกี่ยวกับการแต่งกาย ควรจัดหาตุ๊กตา
แต่งกายสวยเสื้อผ้าสวยงาม สะอาด เพื่อให้เด็กเห็นว่า การแต่งกายสวยงามเป็นสิ่ง
ที่ส่งเสริมความรัก น่าเอ็นดู เป็นต้น

4. การใช้สื่อการเรียนประเภทเครื่องมือ (Tools) สื่อการเรียนเป็น
หัวใจสำคัญที่สุดของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จากการ
ทดสอบความพร้อมแล้วได้พบข้อทักท้วงเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียน ดังนี้

4.1 ขนาดของเครื่องมือ เด็กที่เริ่มเรียนหมวดวิชานี้ ควรจัดให้ใช้
เครื่องมือขนาดเล็ก เช่น กรรไกรเล็ก ค้อนเล็ก มีดเล็ก ให้พอเหมาะกับงานที่จะทำ
เช่น กรรไกรสำหรับนักเรียนประถมหนึ่งควรกำหนดความยาวไม่ควรเกิน 6 นิ้ว เพื่อ
ความสะดวกในการบังคับมือ และควรเป็นกรรไกรมน เพื่อความปลอดภัย

4.2 ความถูกต้องและปลอดภัยในการใช้เครื่องมือ เป็นสิ่งที่ผู้สอนจะ
ต้องเอาใจใส่ทุกครั้งที่ใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ ควรมีการสาธิตวิธีใช้และลำดับขั้นการใช้
ที่ถูกต้อง จากผลการทดสอบความพร้อมในการใช้เครื่องมือในแง่ของความพร้อมในการ
หยิบยกเครื่องมือที่มีขนาดพอเหมาะตามวัยนั้น เด็กมีความพร้อมดีแล้ว แต่ขาดทักษะและ
กระบวนการใช้ รวมทั้งการรักษาความปลอดภัย ผู้สอนอาจจะนำแผนผังแสดงขั้นตอนของ
การใช้เครื่องมือที่ถูกต้องแต่ควรให้เด็กเจมมองแล้วเข้าใจ ปฏิบัติตามเป็นขั้นตอนได้

4.3 การทำความสะอาดและการเก็บรักษา เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนจะ
ต้องเน้นทุกครั้งหลังจากที่นักเรียนใช้เครื่องมือ ไม้ว่าเครื่องมือจะเป็นเพียงเครื่องมือ
ขนาดเล็ก ๆ ก็ตาม เพื่อสร้างนิสัยในการรักษาเครื่องมือและกิจนิสัยของงาน หวังจะเป็นการ
ส่งเสริมการประหยัด ความมีระเบียบและการมีวินัยในตัวเองอีกด้วย

5. การจกกิจกรรมการเรียนการสอน ได้จัดประสบการณ์โดยอาศัยหลักจิตวิทยาของ เอ็ดเวิร์ด ลี ธอร์นไดค์ (Edward Lee Thorndike) ที่กล่าวว่า "การฝึกหัดบ่อย ๆ ทำให้เกิดทักษะอย่างสมบูรณ์ในตัวผู้เรียน" และนอกจากนั้น ธอร์นไดค์ ยังกล่าวต่อไปว่า ทักษะจะเกิดอย่างสมบูรณ์ได้ก็ด้วยการฝึกผู้เรียนให้กระทำบ่อย ๆ และทำอย่างต่อเนื่อง ถ้าช่วงของการฝึกหัดไม่ต่อเนื่องกัน ผลสัมฤทธิ์ทางทักษะนั้น ย่อมไม่ต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ ธอร์นไดค์ ยังได้ชี้ให้เห็นว่า การฝึกทักษะที่ขาดสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมและการตอบสนองจากผู้เรียนย่อมไม่ได้ผลเท่าที่ควร

จากผลของการทดสอบความพร้อม เจตคติ และความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง เกี่ยวกับการงานและพื้นฐานอาชีพและจากคำกล่าวของ ธอร์นไดค์ เกี่ยวกับการเรียนเพื่อให้เกิดทักษะนั้นจะต้องเรียนด้วยการปฏิบัติจริง ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลข้อสรุปจากข้อเสนอแนะในรายงานวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ดังนี้คือ

1. การสอนการงานและพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสอง ควรเตรียมความพร้อมในด้านเจตคติ ความสนใจและความพร้อมในด้านร่างกาย โดยเฉพาะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือก่อน ซึ่งไม่ใช่สิ่งยากลำบากอะไรเพราะโดยปกติเด็ก ๆ มีความพร้อม ความสนใจ และเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว

2. การสอนอาชีพวิธีสอนหลาย ๆ แบบ โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนคิด ทำ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำเท่านั้น

Thorndike, Robert L., and Hagin Elizabeth, Measurement and Evaluation in Psychology and Education, John Wiley and Sons, New York, 1955.

3. การสอน ควรเน้นการกระทำจริง มุ่งให้เกิดทักษะ การเรียนรู้และเน้นกระบวนการทำงานเป็นขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักลำดับความรู้และความคิดให้ต่อเนื่องกัน ทั้งยังเป็นการสร้างนิสัยที่ทำงานแก่ผู้เรียนอีกด้วย

4. การใช้เครื่องมือที่ถูกต้องตามวัย และใช้อย่างปลอดภัย จะช่วยให้เกิดการคล่องตัวในการใช้เครื่องมือที่ยากขึ้นตามลำดับ

5. การวิเคราะห์ เนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดมุ่งหมายเพื่อเน้นกระบวนการเรียนเป็นขั้นตอน จะช่วยให้การจัดทำวีเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

6. การใช้สื่อการเรียนที่เป็นวัสดุ ควรจัดหาวัสดุในท้องถิ่นที่นักเรียนส่วนใหญ่จัดหาได้ เพื่อการประหยัดและส่งเสริมความภาคภูมิใจ

7. การจัดการสอนงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง เด็กผู้หญิงและผู้ชายมีความสนใจและความสามารถไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้น การสอนจึงไม่ควรจัดแยกกันนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย

8. การประเมินผลงานสำเร็จรูป ควรเน้นหนักในกระบวนการทำงานเป็นขั้นตอนมากกว่าความสวยงามในฝีมือ¹

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ กรมสามัญศึกษา , รายงานวิจัยเรื่องความพร้อมของเด็กไทยเกี่ยวกับกลุ่ม
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ , หน้า 34 - 36.

เทคนิคและวิธีสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ¹

วิธีสอนที่ใช้ได้ผลดีตามที่หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเสนอแนะไว้คือ วิธีสอนแบบสาธิต แต่โดยทั่วไปก็มีวิธีสอนแบบต่าง ๆ เช่นเดียวกับกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ เพราะหลักสูตรได้จัดแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพไว้ และเสนอแนะขั้นตอนวิธีสอนอย่างละเอียด โดยเฉพาะในภาคเรียนปฏิบัติจำเป็นต้องมีการสาธิตซึ่งครูสาธิตให้นักเรียนดู และนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติเอง อาจจะปฏิบัติเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล ส่วนเทคนิคการสอนประกอบกิจกรรมนั้น ได้แก่การแบ่งกลุ่มอภิปราย การศึกษาค้นคว้าการสอน ควบคู่การพูด การแสดงบทบาทสมมติ การเล่าเรื่อง และการปฏิบัติจริง ฯลฯ การสอนดังกล่าวต้องเกิดขึ้นจากความพยายามของครูที่จะจัดกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูจะใช้วิธีสอนและแรงจูงใจใด ๆ ไร้นั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครู ซึ่งครูจะเห็นว่า เป็นวิธีที่เหมาะสมกับเนื้อหา วัสดุ ความสนใจ ความถนัดและ ความสามารถของผู้เรียน และดำเนินการสอนตามจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม

กรมสามัญศึกษาได้ให้แนวทางในการสอนของครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนต้องตั้งเป้าหมายในการจัดประสบการณ์ให้ชัดเจน
2. สร้างแรงจูงใจที่จะกระตุ้นให้ผูเรียนอยากเรียน และสนใจในบทเรียน
3. ผูเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน นอกจากสติปัญญาแล้วยังรวมถึงความสนใจ อารมณ์ การรับรู้ ถ้าผูเรียนมีความพร้อมย่อมมีความบรรลุต่อเนื้อง

¹ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร เอกสารแนะนำกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ , หน้า 6,

4. ผู้สอนต้องเตรียมการสอนให้พร้อมมูล เนื้อเรื่อง วิธีดำเนินการ อุปกรณ์ การสอน กำหนดรายละเอียดว่าจะสอนอะไรก่อนหลัง
5. ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง ให้อิสระ ในทางความคิด
6. การเรียนรู้ย่อมแตกต่างกัน เนื่องจากประสบการณ์เดิม ความสามารถของ แต่ละบุคคลและพื้นฐานทางครอบครัว
7. การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ พิจารณาจากนิสัยใจคอในการทำงาน
8. ผู้สอนต้องให้ความสนใจเป็นรายบุคคล และกลุ่ม
9. กิจกรรมการเรียน ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น หรืออาจใช้ กิจกรรมอื่นที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม วัย และความสนใจของผู้เรียน
10. เน้นถึงข้อควรระวัง และความปลอดภัยของการทำงานให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ หน้าที่ทันที โดยทำภายในกำหนดเวลา
11. งานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน ควรจัดเวลาให้ผู้เรียนได้มี โอกาสตามปัญหาที่สนใจ ค้นคว้าเนื้อหาและความรู้เพิ่มเติม
12. แหล่งวิทยากร วัสดุต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียน ควรใช้แหล่ง วิทยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด¹

¹ สามัญ , กรม , "แนะนำกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ" , จุลสารประกอบ หลักสูตร 2521, (กรุงเทพ : โรงพิมพ์ อมส , 2519) , หน้า 173.

เมื่อครูมีแนวทางในการสอนแล้ว และครูได้เปลี่ยนแปลงวิธีสอนของครูให้เหมาะสมกับนักเรียน สภาพท้องถิ่น ลักษณะเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว หน้าที่หลักของครูคือ นักเรียนมี 2 อย่างคือ อบรมและสั่งสอน ซึ่งแต่ละส่วนมีความหมายเฉพาะคือ อบรมเป็นเรื่องของการสร้างนิสัย สั่งสอนเป็นเรื่องของการสร้างทักษะและประสบการณ์ชีวิตทั้งด้านความรู้ ทักษะและวิธีการปฏิบัติ กล่าวโดยสรุป ครูเป็นผู้ชี้ทาง ผู้แนะนำ ผู้เป็นตัวอย่าง ผู้ปลอบประโลมใจ ผู้ให้กำลังใจ ผู้ฝึกฝน ผู้ชักจูง ผู้อบรม ผู้ประสานงาน ฯลฯ เพื่อให้นักเรียนตระหนักกิจกรรมหรือมีประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดคุณธรรมที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้ ความจำ ฝีมือ ทักษะ อารมณ์ เจตนาคิดและนิสัย¹

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในหลักสูตรประโยคประถมศึกษา ที่ปรากฏเป็นหลักฐานนั้น เท่าที่ผ่านมานับตั้งแต่เริ่มการทดลองใช้หลักสูตรใหม่ พุทธศักราช 2521 ดังนี้คือ

งานวิจัยในประเทศ

จิเชียร เทียมเมือง ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาและความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับร่างที่ 1 พ.ศ. 2518) ใช้วิธีดำเนินการวิจัยคือ ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโครงการทดลองใช้หลักสูตรของกรมวิชาการ 24 คน กรมสามัญศึกษา 15 คน และของเขตศึกษา 23 คน รวม 62 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการใช้

¹ "แนวปฏิบัติในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521, " วิทยาสาร

หลักสูตรใหม่ ในค่านเนื้อหา ส่วนมากยากเกินความสามารถของผู้เรียน ครูสอนได้ไม่ครบเนื้อหา เนื่องจากหลักสูตรอธิบายกิจกรรมไว้มันชัดเจน ครูไม่สามารถทำตามได้ บางเนื้อหาไม่แนะนำกิจกรรมเป็นแนวทางให้เลย ครูขาดความรู้พื้นฐานในเรื่องการทำงานและอาชีพ ขาดความถนัดและยังไม่เข้าใจหลักสูตรที่นักและไม่ได้รับการนิเทศ ผู้บริหารขาดการสนับสนุนให้กำลังใจ เด็กขาดความพร้อมทางการเรียน เด็กขาดเรียนบ่อย ๆ ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจหลักสูตร และไม่ร่วมมือในการติดตามผลงานปฏิบัติของเด็ก¹

ธำรง ฐุทัฬหี ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยวิธีแจกแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นที่ควรพิจารณาในการจัดหลักสูตร เฉพาะกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ คือ นักเรียนขาดความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ประชาชนขาดความรู้ในด้านการเกษตร เช่น การทำนา ทำสวน ทำไร่ ขาดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชอย่างถูกต้อง ดังนั้นเนื้อหาของหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่ควรปรับให้เข้ากับท้องถิ่นมีดังนี้คือ จัดให้สอนวิธีการปรับปรุงการทำนา ปรับปรุงที่ดิน การทำสวนทำไร่ การพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น การเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวด้านการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การสำรวจสภาพท้องถิ่น การป้องกันการทำศัตรูพืช การอุตสาหกรรมในครอบครัว งานเสื่อนา งานประดิษฐ์และงานปั้น²

¹ วิเชียร เขียมเมือง , "ปัญหาและความคิดเห็นของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2519) หน้าบทคัดย่อ

² ธำรง ฐุทัฬหี "การวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรประโยคประถมศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2521) หน้าบทคัดย่อ

มัญญุ เสวตศิริ ไต่ทำการวิจัยเรื่อง "ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่ง ในการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพคานงานเกษตร จากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับร่าง 2518)" โดยการไขข้อทดสอบนักเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่ง จำนวน 30 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน งานเกษตรสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่มีบิดามารดาหรืออุปการะกรงมีอาชีพแตกต่างกัน คือ ชูกริจค้าขาย รัฐบาลกร เกษตรกรรมและรับจ้างหรือกรรมกร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิแตกต่างกัน คือ มีวุฒิต่ำกว่า ป.ก.ศ. , ป.ก.ศ. สูง หรือเทียบเท่า อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์สอนแตกต่างกัน คือ สอนไม่ถึงปี ตั้งแต่ 1 - 5 ปี ตั้งแต่ 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ¹

¹ มัญญุ เสวตศิริ , "ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่งในการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานคานงานเกษตร จากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับร่าง 2518)" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มศว. ประสานมิตร, 2519), หน้า 10 , หนาบทคัยอ

มลิวลัย ลัมไพรี ได้วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ" วิธีเก็บข้อมูลคือ แจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่เป็นครู 46 คน ครูใหญ่ 22 คน และศึกษานิเทศก์ 19 คน ผลการวิจัยพบว่า

ในค่านิจประสงค์การเรียนรู้และการประเมินผล ครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกันว่า จุดประสงค์ของหลักสูตร 2521 มีความชัดเจนอยู่แล้วพอสมควร และเป็นจุดประสงค์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งสิ้น และส่วนใหญ่ตรงกับความสนใจของผู้เรียน ครูสามารถนำไปสอนได้โดยไม่ยากนัก และนักเรียนสามารถทำได้ตามจุดมุ่งหมาย ครูสามารถติดตามและวัดผลการเรียนได้มากพอสมควร มีเพียงส่วนน้อยที่ครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์เห็นว่า ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นและเหมาะสมขึ้น

ในค่านิจความคิดรวบยอดหรือหลักการ ครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกันว่า ความคิดรวบยอดหรือหลักการ 2521 มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้เรียน มาก รวมทั้งมีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียน สามารถช่วยส่งเสริม พัฒนาการทางการเรียนและทางสังคมของผู้เรียน ทั้งช่วยให้ครูไม่เกิดความคิดแตกแยก ทำให้การสอนง่ายขึ้น และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตาม ความคิดรวบยอดหรือ หลักการนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง และครูยังขาดความเข้าใจและต้องการคำแนะนำช่วยเหลือ มาก ¹

¹ มลิวลัย ลัมไพรี , "การเปรียบเทียบความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่มีต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ, " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2521), หนามทศกัณฐ์

เสนาะ จำปาทิพย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ที่มีต่อโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนวิชางานเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษา" โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถาม ครูผู้เข้าอบรม 190 คน ได้ให้ความคิดเห็นว่ ระยะเวลาการอบรมสั้นเกินไป ผู้เข้าอบรมได้ประโยชน์ในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในวิชาเกษตรสาขาต่าง ๆ ของท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี มาก หลัง การอบรมแล้วผู้เข้าอบรมมีความมั่นใจว่าจะนำความรู้ที่ ครบครันนี้ไปใช้ในการเรียน การสอนได้มาก ¹

นพรัตน์ เรื่องสนาม ได้ศึกษาครูเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 66 คน โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูสอนวิชาเกษตร จำนวน 201 คน พบว่า ปัญหาการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์มีปัญหา มาก เพราะอุปกรณ์ที่ จำเป็นหลายอย่างไม่มีตามบัญชีรายการ เจ้าหน้าที่เก็บรักษาไม่อยู่ประจำ การเบิกเงิน เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ล่าช้า อุปกรณ์ถูกแบ่งไปใช้ในหมวดวิชาอื่น ผู้บริหารไม่ส่งเสริมกิจกรรม การเกษตรเท่าวิชาอื่น นักเรียนไม่รับผิดชอบในการใช้อุปกรณ์ตามคำแนะนำของครู อุปกรณ์ บางอย่างไม่มีคู่มือบอกวิธีใช้ ครูเกษตรต้องซ่อมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ชำรุดเอง อุปกรณ์ บางอย่างชำรุดก่อนการใช้งาน เนื่องจากโรงเรียนขาดการตรวจสอบในการรับส่งเครื่องมือ และโรงเรียนไม่มีอาคารสำหรับสอนและเก็บรักษาอุปกรณ์ไว้โดยเฉพาะ ²

¹ เสนาะ จำปาทิพย์ "ความคิดเห็นของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ที่มี ต่อโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนวิชางานเกษตร ในโรงเรียนประถมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มัธยมศึกษาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522) หน้าหกค้อย

² นพรัตน์ เรื่องสนาม "ปัญหาการใช้อุปกรณ์การสอนของครูเกษตรในโรงเรียน มัธยมศึกษา ในโครงการ ค.ม.ส. และ ค.ม.ช. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521)

วิล ไบ์เส่วังศ์ ได้ทำการวิจัย เรื่อง "ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 " โดยศึกษากับผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้วิธี แจกแบบสอบถามความคิดเห็นไปยังผู้บริหาร 200 คน และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 200 คน พบว่า ปัญหาที่พบบ่อยในเรื่องเดียวกันคือ มีปัญหาการใช้สื่อการเรียน ส่วนปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและการวัดผล มีปัญหาปานกลาง ¹

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบ ความเข้าใจหลักสูตรของครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระหว่างครูที่มีวุฒิสอง ประสพการณ์มาก จำนวน 59 คน กับครูที่มีวุฒิต่ำ ประสพการณ์ น้อย จำนวน 59 คน โดยใช้ขอทดสอบวัดความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 30 ข้อ พบว่า ครูทั้งสองกลุ่มมีความเข้าใจหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ²

¹ วิล ไบ์เส่วังศ์ "ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 6 (วิทยาลัยนพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522) หน้าบทคัดย่อ

² ศึกษานิเทศก์ , หน่วย , กรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี "รายงานการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง เกี่ยวกับหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระหว่างครูที่มีวุฒิสอง ประสพการณ์มาก กับครูที่มี วุฒิต่ำ ประสพการณ์น้อย ในโรงเรียนสังกัดกองคณะกรรมการบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี" (เอกสาร ทางวิชาการ , 2523) อักสำเนา , หน้า 23.

กรมวิชาการ ได้ศึกษาปัญหาการไร้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในภาคการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยวิธีใช้แบบสอบถาม พบว่า โรงเรียนต่าง ๆ ได้รับเอกสารหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรต่าง ๆ ไม่เพียงพอ และลาซา เอกสารบางประเภทไม่ได้รับเลย เช่น เอกสารวัดผลประเมินผล และอุปสรรคที่เป็นปัญหาในการสอนของครู พบว่า ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น โรงเรียนต่าง ๆ มีครูไม่ครบชั้นเรียน นอกจากนี้ สภาพห้องเรียนแออัด คับแคบ ไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรมตามแนวหลักสูตรใหม่ และมีปัญหาบางประการที่สำคัญอีกได้แก่ ผู้บริหารไม่สนับสนุนช่วยเหลือครูปล่อยให้ครูสอนไปตามลำพัง ครูเห็นว่าขาดอุปกรณ์และกิจกรรมที่เสนอแนะไว้มากเกินไป ทำให้ครูไม่สอนตามหลักสูตรใหม่ และนอกจากนี้ยังต้องประสบกับปัญหาเด็กยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์และหนังสือเรียนที่จำเป็น ¹

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามที่คณะผู้จัดสัมมนาองค์การยูเนสโกสร้างขึ้น ในการประชุมกับสมาชิก 11 ประเทศ เพื่อจะได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการงานและอาชีพ มาหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. ประเทศส่วนมากในเอเชีย ได้กำหนดให้สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ในระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ซึ่งมีความมุ่งหวังว่า การศึกษาคือกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2. ร้อยละ 50 ของประเทศที่เข้าร่วมประชุม มีประสบการณ์ในการเชื่อมโยงของว่างระหว่างโลกของการศึกษา กับโลกของการทำงาน และเห็นว่า มีความสัมพันธ์กันโดยตรง

¹ กรมวิชาการ , "รายงานปัญหาการไร้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้" (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ , 2521) , อัดสำเนา

3. ประเทศส่วนมากให้ความเห็นว่า การสอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ
ตอบสนองความต้องการและปัญหาทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น

4. ประเทศส่วนมากให้ความเห็นว่า การสอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างกว้างขวาง

5. เรื่องอัตราส่วนระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในการสอนการงานและพื้นฐาน
อาชีพ เป็นเรื่องที่ฝ่ายวิชาการของแต่ละประเทศยังคงถกเถียงกันไม่ได้ ข้อนี้จึงยังไม่ได้สรุป
ความคิดเห็นจนกว่าแต่ละประเทศจะได้ทำการวิจัยเสียก่อน

6. ปัญหาสำคัญของการสอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ได้แก่

ก. ขาดอุปกรณ์และโรงฝึกงาน

ข. ขาดครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

ค. ขาดการประสานงานระหว่าง การพัฒนาหลักสูตรกับการฝึกหัดครู
เพราะครูที่ที่มีความรู้ความชำนาญและได้รับการฝึกอบรมมาทาง
วิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ อาจหางานทำในภาคเอกชน ซึ่งได้
เงินเดือนสูงกว่า

ง. ขาดทรัพยากรการเงิน วัสดุ และอุปกรณ์อยู่อีกมาก

7. ประเทศส่วนใหญ่ ได้จัดการศึกษาค้นการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับ
ประถมศึกษา ประมาณร้อยละ 11 - 30 ของหลักสูตร และจัดในระดับมัธยมประมาณ
ร้อยละ 30 ของ หลักสูตร

8. ประเทศส่วนใหญ่ ให้ความเห็นว่า ได้ใช้แหล่งทรัพยากรท้องถิ่น มาทำการ
สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพมากขึ้น

9. ประเทศส่วนใหญ่ ให้ความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรยังไม่กระจายความ
รับผิดชอบในท้องถิ่น

10. เกือบทุกประเทศตอบว่า รัฐบาลของตนถือว่าการสอนวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นนโยบายของชาติ ตามความเห็นข้อนี้จะเห็นได้ว่า แต่ละประเทศนั้นยอมรับว่า การศึกษาเป็นการลงทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

11. ในเรื่องการรับผิดชอบในการสอน วิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มี 8 ประเทศ ตอบว่าครูวิชาเฉพาะและครูทั่วไปสอน และ 10 ประเทศตอบว่า ได้เตรียมครูสอนบางไม่เตรียมบาง และ 4 ประเทศตอบว่า ได้มีการอบรมครูในระยะก่อนประจำการ และครูประจำการในวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

12. ประเทศส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า วิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ถ้าเป็นวิชาที่ท่องสอได้ ในระดับชั้นประถมศึกษา ก็จะทำให้ครูและนักเรียนสนใจวิชานี้มากยิ่งขึ้น

13. ประเทศส่วนใหญ่มีความปรารถนาให้วิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพแทรกอยู่ในหลักสูตรทั่วไปพอสมควร หรือใหญ่รณากการกับทุก ๆ วิชา ส่วนฟิลิปปินส์เพียงประเทศเดียวกล่าวว่า วิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพต้องจัดเป็นวิชาบังคับทุกระดับชั้น จัดให้เป็นโปรแกรมที่สำคัญอันหนึ่ง¹

งานวิจัยต่างประเทศ

เชลเก้ (Schelke) ได้วิจัยถึงอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนหลักสูตร อันอาจจะมีผลต่อเจตคติของครูต่อการวางแผนหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ โดยให้ครูจำนวน 137 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 8 คน จาก 8 โรงเรียนตอบแบบสอบถาม และเลือกครูจำนวน 78 คน ให้มีส่วนร่วมในการ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ , กรม , กอง , การพัฒนาหลักสูตรเพื่อการทำงานและพื้นฐานอาชีพ , หน้า 4 - 17.

วางแผนหลักสูตรมาก ส่วนครูจำนวน 59 คน มีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตรน้อย ผลการวิจัยพบว่า เจตคติของครูที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร จะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตรมาก จะมีเจตคติที่ดีต่อการวางแผนหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้มากกว่าครูที่มีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตรน้อย ¹

รอลลิง และ ทอมสัน (Rollins and Thompson) ได้ศึกษาและวิจัยถึงวิธีการอบรมครูในการนำหลักสูตรหรือโปรแกรมต่าง ๆ ไปใช้ในโรงเรียน ผู้วิจัยพบว่า การให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูใหญ่เป็นผู้ให้การอบรมครูเป็นวิธีที่ดีและได้ผลที่สุด และวิธีการอบรมที่เหมาะสมและทดลองได้ผล คือ วิธีการอบรมแบบสาธิต ฝึกฝน ฝึกปฏิบัติ ตลอดจนต้องฝึกสังเกตการสอนด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การนำไปใช้จะได้ผลก็ต่อเมื่อผู้บริหารแต่ละโรงเรียนมีความเข้าใจและรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ²

¹ Ema Lea Schelke, "Role of Teacher in the Curriculum Design Process with Particular Attention to Their Role During The Initial Development of Middle School Curriculum", Dissertation Abstracts International (May 1977):6936A - 6937A

² Howard A. Rollins, Jr. and Marion Thompson, "Contingency Management," American Educational Research Journal 15(Spring 1978) : 325 - 330.

โบแชมป์ (Beauchamp) เสนอหลักเกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า หลักสูตรที่ดี ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ความแตกต่างในด้านความสามารถของแต่ละบุคคล
2. ความแตกต่างของอัตราความเจริญก้าวหน้าของแต่ละบุคคล
3. ความยืดหยุ่นของหลักสูตร เพื่อให้ครูสามารถดัดแปลงวัสดุ อุปกรณ์การสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน
4. การเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวัน แต่ละชั่วโมงให้แตกต่างกันไป
5. โอกาสที่ครูและนักเรียนจะได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน¹

ฮอปพอก (Hoppock) กล่าวว่า "เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น จะสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมถูกต้องตามความเป็นจริงมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็มีผู้วิจัยหลายคน พบว่า เด็กสามารถเลือกอาชีพได้แน่นอนตั้งแต่ก่อนเรียนชั้นปีที่ 7 และแม่แท้ในระดับประถมศึกษาตอนต้น²

1

George A. Beauchamp, The Curriculum of Elementary School (Boston: Allyn and Bacon, Inc., 1964), p. 319.

2

R. Hoppock, Occupational Information (New York: McGraw-Hill Book, 1967) : 98. - 99.